

زیبایی‌های

سوره مریم

نوشته

سید الشیر به مهین جعفری

انتشارات سمیع

سرشناسه	جغفری، سکینه، ۱۳۳۷ -
عنوان و نام پدیدآور	زیبایی‌های سوره مریم / نویسنده سکینه الشهیر به مهین جعفری.
مشخصات نشر	تهران: سمیع، ۱۳۹۵.
مشخصات ظاهری	۸۲ ص؛ ۱۴/۵ × ۲۱/۵ س.م.
شابک	۸۰۰۰ ریال: ۹۷۸-۶۰۰-۸۳۹۸-۴۰۰۰
وضعیت فهرست نویسی	فیبیا
یادداشت	کتابنامه: ص. ۷۹ - ۸۲: همچنین به صورت زیرنویس.
موضوع	تفاسیر (سوره مریم)
موضوع	تفاسیر شیعه -- قرن ۱۴
موضوع	-- th century ^۱ · Qur'an -- Shiite hermeneutics
رده بندی کنگره	۱۳۹۵ ج۹/۲/۴۷BP
رده بندی دیویی	۲۹۷/۱۸
شماره کتابشناسی ملی	۴۲۲۹۱۴۲

انتشارات سمیع

- زیبایی‌های سوره مریم
- مولف: سکینه الشهیر به مهین جعفری
- ناشر: انتشارات سمیع
- شابک: ۴-۰۰-۹۷۸-۶۰۰-۸۳۹۸-۴۰۰۰
- ناظر فنی: محمد صادق بزمینی
- قطع: رقعی، تعداد صفحه: ۸۲
- نوبت چاپ اول، سال ۱۳۹۵
- قیمت: ۸۰۰۰ تومان
- شمارگان: ۵۰۰ نسخه

..... انتشارات سمیع

شهری: بازار بزرگ ری - طبقه اول - پلاک ۴۵/۱
تهران: ناصرخسرو، کوچه خداپنده لو، کوچه شهید کجوری، ساختمان صدف پ ۱۱۰
تلفن: ۵۵۹۵۳۱۸۰ - ۵۵۹۵۳۱۷۱ - تلفکس ۳۳۹۹۶۶۹۱ - همراه: ۹۱۲۱۰۱۸۷۵۲
پخش: ۹۱۲۴۷۶۲۲۳۰. پست الکترونیکی: sameipub@yahoo.com
کانال: telegram.me/sameipub
حساب سیبا: ۳۳۶۵۱۹۷۵۰۰۰۶

حقوق چاپ محفوظ است

پیشگفتار:

سوره‌ی مریم نوزدهمین سوره‌ی قرآن است. این سوره در مکه نازل شده است. خداوند به جز نام حضرت مریم علیها السلام نام هیچ زنی را با اسم خاص در قرآن ذکر نکرده است. محور اصلی به دست آمده از این سوره، رتمت و عبودیت خداوند است. حقایق و معارف و آموزه‌های اخلاقی بیان شده در این سوره همگی حول همین محورها می‌گردد. اهداف عمده‌ی این سوره به مانند دیگر سوره‌های مکی بیان اصول عقاید از قبیل توحید، نبوت و معاد است. و هم‌چنین با معرفی انبیای بزرگ الهی و قصه حضرت مریم علیها السلام به بیان معجزات الهی در زندگی این اسوه‌های گرانقدر پرداخته شده است و در تعدادی از این آیات هم به نقش پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله به عنوان بشیر و انذارکننده اشاره گردیده است. در این سوره از قرآن به عنوان مستقیم‌ترین راه هدایت بشر یاد شده است. و با به تصویر کشیدن بزرگ‌ترین استاخیز بر لزوم توبه و استغفار و مجادله با منکران توحید در این سوره تأکید شده است. و هم‌چنین به بیان تعالیم اخلاقی از جمله نیکی بر والدین و اقامه نماز و پرداختن زکات و نقش دعا و اینکه مؤمن هرگز از رحمت خدا مأیوس نمی‌شود پرداخته شده است. توجه به اهداف به دست آمده از این سوره می‌تواند زمینه‌ساز رشد و پرهیز از لغزش‌های گوناگون در زندگی بشریت باشد.

فهرست مطالب

صفحه

عنوان

۱۳	مقدمه
۱۷	بخش اول: تناسب بین آیات سوره
۱۷	الف) نام سوره
۱۸	ب) فضیلت سوره
۱۸	ج) مکی بودن سوره
۱۸	د) تعداد آیات سوره
۱۸	هـ) محور سوره
۱۹	و) تناسبات سوره
۱۹	۱- تناسب میان اسم سوره و محور آن
۲۰	۲- تناسب میان آیات آغازین و پایانی سوره
۲۱	۳- تناسب بین سوره مریم و سوره پیشین (کهف)
۲۳	ز) گفتاری پیرامون سیاق سوره مریم و ارتباط آن
۲۳	ارتباط میان سیاق و محور سوره
۲۵	بخش دوم: حروف مقطعه؛ حسن مطلع
۲۶	بررسی بهترین نظر درباره حروف مقطعه
۲۷	بخش سوم: قصه انبیاء و اسوه‌ی ذکر شده حضرت مریم
۲۷	الف) خداوند مصدر همه‌ی رحمت‌ها و نعمت‌ها است
۲۷	۱- زکریا (آیات ۲ تا ۱۱)

- الف) مفاد تفسیری فریقین ----- ۲۹
- ۱- رحمت خداوند به زکریا علیه السلام و یحیی علیه السلام ----- ۲۹
- ۲- اجابت دعای زکریا و بشارت به یحیی علیه السلام ----- ۳۰
- ۳- عکس العمل زکریا علیه السلام از این بشارت ----- ۳۱
- ۴- دعوت زکریا علیه السلام به سکوت ----- ۳۱
- ۵- کمال قدرت خدا و استجاب دعا ----- ۳۲
- ب) هدف ارزشمند استنباط شده از آیات ۱۲ تا ۱۴ ----- ۳۲
- ۱- یحیی آیات ۱۲ تا ۱۵ ----- ۳۳
- الف) مفاد تفسیری فریقین ----- ۳۳
- ۱- رحمت: موعود فضل خداوند ----- ۳۴
- ۲- تناسب بین زکریا و یحیی علیه السلام و محور سوره ----- ۳۵
- ب) هدف ارزشمند استنباط شده از آیات ۱۲ تا ۱۵ ----- ۳۵
- ۳- مریم علیه السلام (آیات ۱۶ تا ۲۹) ----- ۳۶
- الف) رحمت خداوند به مریم علیه السلام با دادن عیسی علیه السلام ----- ۳۸
- ب) مفاد تفسیری فریقین ----- ۳۸
- ۱- مریم علیه السلام در خلوت ----- ۳۸
- ۲- پاداش خدا به حضرت مریم علیه السلام ----- ۳۹
- ۳- لحظات سخت مریم علیه السلام ----- ۳۹
- ۴- رحمت و نجات ----- ۴۱
- الف) عیسی علیه السلام به مادرش ندا داد ----- ۴۱
- ب) رویارویی مریم علیه السلام با بنی اسرائیل ----- ۴۱
- ج) فایده‌ی روزه‌ی سکوت ----- ۴۱
- د) هدف ارزشمند استنباط شده از آیات ۱۶ تا ۲۹ ----- ۴۲
- ۴- عیسی علیه السلام آیات ۳۰ تا ۳۵ ----- ۴۲
- الف) مفاد تفسیری فریقین ----- ۴۳
- ۱- کلام مسیح علیه السلام در گهواره ----- ۴۳
- ۲- گمراهی یساری و یهود درباره‌ی عیسی علیه السلام ----- ۴۴

- ۴۴ ----- (ب) هدف ارزشمند استنباط شده از آیات ۳۰ تا ۳۵ -----
- ۴۵ ----- ۵۰ تا ۴۰ ----- ۵۰ ----- ابراهیم: آیات ۴۰ تا ۵۰ -----
- ۴۶ ----- (الف) مفاد تفسیری فریقین -----
- ۴۷ ----- ۱- نمونه‌ای از مجاهدت‌های حضرت ابراهیم علیه السلام در راه خدا -----
- ۴۸ ----- ۲- پاداش خدا به حضرت ابراهیم علیه السلام -----
- ۴۹ ----- ۳- مناسبات رحمت خداوند به ابراهیم علیه السلام -----
- ۴۹ ----- (ب) هدف ارزشمند استنباط شده از آیات ۴۰ تا ۵۰ -----
- ۴۹ ----- ۶- موسی: آیات ۵۱ تا ۵۳ -----
- ۵۰ ----- (الف) مفاد تفسیری فریقین -----
- ۵۰ ----- ۱- اخلاص و مقام منوی حضرت موسی علیه السلام -----
- ۵۰ ----- ۲- رحمت خدا به موسی و هارون علیهما السلام -----
- ۵۱ ----- (ب) هدف ارزشمند استنباط شده از آیات ۵۱ تا ۵۳ موسی -----
- ۵۱ ----- ۷- اسماعیل: آیات ۵۴ و ۵۵ -----
- ۵۱ ----- (الف) مفاد تفسیری فریقین -----
- ۵۱ ----- ۱- رحمت خداوند به اسماعیل علیه السلام -----
- ۵۲ ----- ۲- اخلاص و تلاش حضرت اسماعیل علیه السلام -----
- ۵۲ ----- (ب) هدف ارزشمند استنباط شده از آیات ۵۴ و ۵۵ اسماعیل -----
- ۵۳ ----- ۸- ادریس: آیات ۵۶ و ۵۷ -----
- ۵۳ ----- (الف) مفاد تفسیری فریقین -----
- ۵۳ ----- ۱- رحمت خداوند به ادریس علیه السلام -----
- ۵۳ ----- ۲- صداقت و مقام والای حضرت ادریس علیه السلام در بندگی خدا -----
- ۵۴ ----- (ب) هدف ارزشمند استنباط شده در آیات ۵۶ و ۵۷ ادریس -----
- ۵۵ ----- بخش چهارم: توبه و استغفار آیات ۵۸ تا ۸۰ -----
- ۵۸ ----- (الف) مفاد تفسیری فریقین -----
- ۵۸ ----- ۱- رحمت کامل و انعام خداوند بر انبیاء و برگزیدگان -----
- ۵۹ ----- ۲- پاداش گروهی که توبه کرده و عمل نیک انجام دادند -----
- ۶۰ ----- (ب) نکات ارزشمند استنباط شده از آیات ۵۸ تا ۸۰ -----

- ۶۰ ----- راه نجات
- ۶۱ ----- (ج) هدف ارزشمند استنباط شده از آیات بخش مربوطه
- ۶۲ ----- ۱- خدایی که بار اول انسان را آفریده دوباره او را زنده می‌کند
- ۶۲ ----- ۲- سخنی در رابطه با شبهات کافرین و یاوه‌گویی‌های ایشان
- ۶۲ ----- ۳- کافران معاد و حیات مجدد انسان‌ها را انکار می‌کند
- ۶۳ ----- ۴- محرومین
- ۶۳ ----- ۵- حشر و عذاب منکران قیامت حتمی است
- ۶۳ ----- ۶- گذر از پل صراط
- ۶۴ ----- ۷- سرنوشت تعیین شده
- ۶۴ ----- ۸- کافران با سکیه بر ثرویشان خود را هدایت‌یافته‌تر از مؤمنان می‌دانند
- ۶۵ ----- ۹- نگاه مادی و کونی نظری مادیتون
- ۶۵ ----- به ثروت خود مغرور می‌شوند
- ۶۵ ----- ۱۰- غرور و عجب: سروت‌مندی دنیاه‌ی هدایت نیست
- ۶۵ ----- سنت مهلت دادن
- ۶۶ ----- ۱۱- کافران گمان می‌کنند اثر باری خدا مخالفت کنند
- ۶۶ ----- ۱۲- اعتقاد کافران عذاب آن‌ها را افزایش می‌دهد
- ۶۷ ----- بخش پنجم: یگانگی و قدرت لایزال الهی
- ۶۹ ----- الف) مفاد تفسیری فریقین
- ۶۹ ----- ۱- ادعای باطل و گفتاری شنیع و ناپسند
- ۷۰ ----- ۲- جواب عیسی علیه السلام به اوهام و سخنان بیهوده‌ی مشرکین
- ۷۰ ----- ۳- ممکن نیست خداوند فرزندی داشته باشد
- ۷۰ ----- ۴- مشرکان می‌گویند خداوند فرزند دارد
- ۷۲ ----- ۵- مشرکان عزت و سربلندی خود را در پیروی از غیر خدا می‌دانند
- ۷۲ ----- ۶- رهبران باطل در قیامت علیه پیروانشان اقدام می‌کنند
- ۷۲ ----- ۷- روز قیامت کافران متوجه می‌شوند که خدایانشان توان یاری
- ۷۳ ----- ۸- سرانجام مؤمنان و کافران
- ۷۳ ----- ۹- به خاطر گفتار بسیار زشت و ناپسند فرزند برای خدا

۷۴	ب) هدف ارزشمند استنباط شده از آیات ۸۱ تا ۹۵
۷۵	بخش ششم: حسن ختام سوره
۷۵	بشارت و انذار آیات ۹۵ تا ۹۸
۷۵	الف) مفاد تفسیری فریقین
۷۶	کسانی که به هشدارهای قرآن توجه نکردند
۷۷	نتیجه گیری
۷۹	منابع

مقدمه

قرآن، سخن حکیم مطلق است که توسط امین وحی بر پیامبر ﷺ نازل شده است و هدفش تعلیم حکمت برای امتین و همه‌ی عالم است؛ بنابراین هر سوره دارای مقاصد و اهداف معین و مشخصی است که آن را در طول آیاتش دنبال نموده و برای تحقق آن پیش می‌رود. در پیشینه تحقیق تا آن‌جا که جستجو نمودم پژوهشی در مورد اهداف این سوره زهد فریقین نیافتم هرچند در کتاب‌های علوم قرآنی به بحث اهداف سوره به طور کلی پرداخته شده و در تفاسیر هم به طور جداگانه درباره‌ی اهداف سور قرآنی بحث شده است. سؤال اصلی این مقاله احکامات این سوره از دید فریقین است و نظرات تفسیری هر دو گروه را بررسی می‌نماید. هدف اصلی این‌جانب رسیدن به این اهداف است که در باب‌ه عنایات حق تعالی و استعانت از او توانستم توشه‌ای بگیرم و بیشترین استفاده را از ترجمه تفسیر المیزان و ترجمه مجمع البیان ابراهیم ابراهیم سنت نیز تفسیر جامع البیان و فی ضلال قرآن نمودم که تازه‌ای از آن را ترجمه کردم، و همین‌طور از تفاسیر پراکنده‌ی دیگر و منابع مختلف در تدوین این مقاله استفاده نمودم که به آن‌ها اشاره خواهم نمود. هم‌چنین برای ترجمه آیات قرآن بیشتر از ترجمه سید محمد ابراهیم بروجردی استفاده نمودم. با بررسی نظرات تفسیری دو گروه فریقین روشن می‌شود هر دو گروه تأکید

بر توحید، یکتایی پروردگار، پذیرش معاد، اشاره به خصائص انبیا و شکرگزاری دارند و هم‌چنین پرهیز از عذاب الهی و دوری از شرک و توجه به وظائف انسان در برابر نعمت‌های خداوند، عظمت آفرینش، اعجاز قرآن و نقش عبادت دارند که گویا این لطایف قرآنی هم‌چون در گران‌بهای هستند که با تناسب و نظم خاصی به رشته تحریر درآمده و کنار هم چیده شده‌اند که بر کسی که طالب سعادت جاودانی هر دو جهان است لازم است تا در روشنائی و پرتوی اهاف به دست آمده از این سوره به تجارتی خسران‌ناپذیر گام بردارد. این کتاب شامل شش بخش است بخش اول: تناسب بین آیات سوره، بخش دوم: حروف مقطعه و اسرار و رموز نهفته در آن، بخش سوم: قصه‌های انباء داستان زکریا، یحیی، عیسی و قصه‌ی مریم و سرگذشت ابراهیم، اسحاق، موسی، و داستان اسماعیل و حکایت ادريس و سهمی که بر یک از ایشان از نعمت ولایت داده شده که یا نبوت است و یا صدق خلاص اشاره شده است بخش چهارم: توبه و استغفار، بخش پنجم: یگانگی و قدرت لایزال الهی و نفی فرزند از او و بخش ششم: بشارت و انذار است.